

28/7/91

Μία σελίδα από την κομωδία του Μαριβό

Θεατρικές παρουσιάσεις

Μαριβό, «Η φιλονικία», από την «Πειραματική Σκηνή της Τέχνης», στις γιορτές Ανοικτού Θεάτρου

Στό ογκώδες και ποικίλο έργο του Μαριβό, που τελευταία τάν «ανακαλύπτει» το ελληνικό θέατρο, οι κομωδίες που αναφέρονται στον έρωτα, έχουν ένα σημαντικό μερίδιο. «Η φιλονικία» είναι ένα χαρακτηριστικό μονόπρακτο, που παρουσιάζει έντονα φέρων στη σύλληψή του, σάν ιδέα δηλαδή, αλλά και σάν πραγματικότητα και ανέγερσι σίγουρα καρπός της τάσης, που υπήρχε τότε στη Γαλλία για λογοκρατία και έρευνα, κυρίως σε κοινωνικό φαινόμενο. Όσο κι αν βρίσκει κανείς αναλογίες με άλλα κείμενα (κυρίως με το «Ονειρο καλοκαιρινής νύχτας»), δεν μπορεί παρά να εκτιμήσει την έπισημοποίηση του Μαριβό: τα βασικά πρόσωπα είναι τέσσερις νέοι - δύο από κάθε φύλο - που έχουν ανατραφεί χωριστά και μεμονωμένα. Μία μέρα αφήνονται να συναντηθούν, να γνωριστούν το άλλο πρόσωπο, το άλλο φύλο, την έλξη προς αυτά, τόν έρωτα και όλα όσα έπαισιόλουστον. Πρόκειται για ένα πείραμα, που το έκτελούν δύο μαύροι ύπαιθρες - ένας άντρας και μία γυναίκα κι εδώ - και το παρακολουθούν ένας άρχοντας και μία κυρία. Επομένως το ζευγάρι δεν είναι δύο, αλλά τέσσερα (στό τέλος θα προστεθεί κι ένα πέμπτο) με τη διαφορά ότι το καθένα έχει τη δική του έπισημοποίηση ζωής - και έρωτα. Το τί έπισημοποιείται στο πείραμα, δεν είναι πρωτότυπο, αλλά είναι πειστικό: έρωτας, ζήλια, φιλανθρωπία, αυταρέσκεια, σύγκρουση. Η κυρία απόσπασε το πρόσωπο (ίσως γιατί αναγνωρίζει κάποιες μύχιες έπιθυμίες της), οι ύπαιθρες, πιά γήινα και πιά έλκρινες, τα προβλέπουν όλα και τα συγχωρούν. Η σκέψη του Μαριβό κυριαρχεί, αλλά κυριαρχεί σε θόρος στο πείραμα. Το έργο παρουσιάζει έντονα φέρων, διασκεδάζει μέχρι ένα βαθμό, αλλά δεν συναρπάζει, δεν συγκινεί - ίσως γιατί στο θέατρο σάν μινιουρνέ με χίσιον δοκίμια «φιλοσοφίας», έτσι κι αν είναι σωμένα από έναν γρήγορο της κομωδίας.

Η παράσταση, που οργανώθηκε η Πέτη Οικονομοπούλου, προσπάθησε να μετριάσει το ενδιαφέρον για το πείραμα (που τα αποτελέσματα του, άλλωστε, εύκολα τα μάντευσ κανείς) και να προσδώσει χάρη και ελαφρότητα. Αυτό βέβαια, το πετυχε και το έργο το έδωσε κανείς εύχρηστα, χωρίς, πάντως, ιδιαίτερη ικανοποίηση. Ήταν μία καθαρή, εύστοχη, σωστή θεατρική δουλειά - αλλά αυτό, φαίνεται, δεν είναι αρκετό για να μετριάσει ή καλλιτεχνική συγκίνηση.

Το αποτέλεσμα, βέβαια, εξαρτήθηκε και από την συμβολή των ηθοποιών, που έδειξαν καλά δειγματολημμένα, αλλά όχι πάντα αποτελεσματικά. Για μία ακόμη φορά θα πρέπει να υπογραμμιστεί κανείς την ύπερική των κυριών έναντι των κυρίων. Εύχρηστα έπαινη ήταν η απόδοση της Εφης Σταμούλη προς έμφανιστά μέσα που άνηκαν στις ενέτι (μόνο που δεν είμαστε βέβαιοι ότι είναι σωστή λύση) και δοθούν τα πρόσωπα σαν ενέτι (ή ζεν πρεμιέ) και μάλιστα με πολλά θετικά στοιχεία. Στην ίδια γραμμή, πειστικότητα ήταν η Δώρα Σικαράδου. Από τους άνδρες σάφως κοντινότερα στην έπιτυχία έφτασε ο Γιώργος Κορναράς.

Πολύ λαϊκιστικό, αλλά και καλοσχεδιασμένο ήταν το σκηνικό, που σκεχόσε α Απόδολες βέβαια, που έδειχναν και τον συγκεκριμένο χώρο του θεάτρου του Κήπου. Καλό επίσης το πιά πολλά κοστούμια της Ιωάννας Μανιελάκη. Η μουσική του Ηρακλή Παπαλάκη δημιουργούσε τη σωστή ατμόσφαιρα. Άνετη η

Μιά ζωή αφιερωμένη στην τέχνη Μάρκ Σαγκάλ, ο ζωγράφος του παραμυθένιου κόσμου

Ο ρόλος των λαϊκών παραδόσεων και των αναμνήσεων στο έργο του

Στά 1914 κηρύχθηκε α μεγάλος πόλεμος. Ο Σαγκάλ επέστρεψε στην πατρίδα του, παρακολούθησε τα δραματικά γεγονότα που συνλάιναν όχι μόνο την Ρωσία, αλλά όλο-κληρο τον κόσμο, και μετά την επανάσταση του 1917 πήρε, για ένα διάστημα, μέρος στην πολιτική και διορίστηκε έπιτροπος των καλών τεχνών στην περιοχή του Βιτέμπος.

Γιό ένα διάστημα έμεινε στη Μόσχα ζωγραφίζοντας στα έθραϊκά θέατρα, αλλά το 1922 έφυγε όριστικά από την πατρίδα του, μαζί με τη γυναίκα του και την μικρή κόρη του και εγκαταστάθηκε στο Παρίσι. Δέν έβρισκε ότι μπορούσε να δημιουργήσει πιά στη Ρωσία. Ωστόσο την πατρίδα του, τις παραδόσεις, τις αναμνήσεις από το Βιτέμπος τις κουβαλούσε πάντα μέσα του, μέχρι το τέλος της ζωής του, και τις έφηνε να φανούν στο μεγάλο έργο του.

Μόλις έφτανε στο Παρίσι, άρχισαν οι παραγγελίες για δουλειές. Ο Αμπρουάζ Βολλάρ τον ανέθεσε να εικονογραφήσει μία έκδοση των «Νεκρών Ψυχών» του Γκόγκον, ενώ τον έπόμενο χρόνο ανέλαβε να εικονογραφήσει μία έκδοση των «Μύθων» του Λαφονταίν. Ένα χρόνο όργοντερα οργανώθηκε έκθεση έργων του στη Νέα Υόρκη. Η έπισημη παραγγελία ήταν να εικονογραφήσει μία έκδοση της Βίβλου. Τότε, α Σαγκάλ πήγε για πρώτη φορά στην Παλαιστίνη, το 1931, για να έλθει σε έπαφή με την γη των πατέρων του.

Στά χρόνια που ακολούθησαν, μέχρι την έκρηξη του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου ο Σαγκάλ ταξίδευε και ζωγράφιζε. Παράλληλα οργανώνονταν εκθέσεις έργων του σε διάφορες χώρες και γίνονταν παγκόσμια γνωστός. Με την έκρηξη του πολέμου ο Σαγκάλ έφυγε από την Γαλλία, όπου εισέβαλαν οι Γερμανοί και θα κινδύνευε σάν Εβραίος και κατέφυγε στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου έχον πιά έπισημη διακρίση σαν τον Λεζ, τον Μπρετόν και άλλους.

Το 1942 φιλοτέχνησε τα σημαντά για το μαλάτο «Αλέκο» στο Μεξικό, ενώ όργοντερα έκανε τα σημαντά για «Τό πιά της φωτιάς» στο Τραβίνσκι. Το 1944 έβηκε ένα ισχυρό πλγμα, από το θάνατο της γυναίκας

Χλόη. Ποικιλία έργων

Ο Σαγκάλ δέν έπαψε ποτέ να ζωγραφίζει. Όμως παράλληλα δημιουργεί και σε άλλους χώρους της τέχνης. Τό 1959 άρχισε τις μεγάλες ύαλογραφίες στον καθενό δικό ναό του Μέτε και στην

χνη του Σαγκάλ, ξεπερνά τα τεχνικά προβλήματα και δίνουν έναν κόσμο που έπιβάλλεται και μαγεύει.

Τό έπόμενο μεγάλο έργο του (πέρα από την ζωγραφική) ήταν ή φιλοτέχνηση των παραθύρων μιάς πλευράς του κτιρίου του ΟΗΕ, προς

Μάρκ Σαγκάλ ο ζωγράφος

συνέχεια του ζητήθηκε να διακοσμήσει τη συναγωγή Χαντασά στο πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ. Ο ζωγράφος δίνει στο καότος του

τιμήν του Νάγκ Χάμερ-σκελντ, που ήταν γενικός γραμματέας του Οργανισμού και είχε βρει τραγικό θάνατο. Ο Σαγκάλ με τα έ-

ρας των Παρισίων κατά παραγγελία του τότε πρωθυπουργού Πομπιντού. Όλα αυτά τα έργα δείχνουν τό μεγάλο ταλέντο, αλλά και την θεωρία του κόσμου, που δίδετο ο Σαγκάλ, που συνλάε την φαντασία, την πίστη, τα όραματα, την αγάπη για τους ανθρώπους.

Σ' αυτές τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του ο Σαγκάλ έδωσε κάτι μνημειώδες στην τέχνη του, κάτι που βασίζεται στην αλήθεια και στη ζωή, αλλά έχει και πετάγματα προς τό ύπερβατικό. Ο Ράιμον Κορνιά φέρει για τό έργο του Σαγκάλ:

«Κάθε φανταστικό πινάκας του Σαγκάλ είναι μία αληθινή ιστορία και σχεδόν μία άφρηχη χωρίς στοιχεία φαντασίας θα μπορούσαμε να πούμε... Σ' αυτό τό έπιπεδο της ποίησης όλα τα πράγματα είναι όμοια, γιατί όλα άνήκουν σε ένα μουσικό, συναισθηματικό κόσμο: γυναικες, λουλούδια, ζωα, ρωσικές καλύβες, άφου αντικείμενα και όντα δέν είναι καμμένα από ύλη, αλλά από συγκίνηση».

Αυτό ήταν ο Σαγκάλ που όσο όλημ ζούσε είχε γίνει μία διασημότητα στον κόσμο της τέχνης και της δημιουργίας, όπως ήταν φυσικό. Άις μέρες πριν πεθάνει οργανώθηκε μεγάλη έκθεση έργων του στην Βασιλική Ακαδημία Τεχνών στο Λονδίνο. Τό έσοδα της τελευταίας ημέρας της έκθεσης, δόθηκαν για να βοηθηθούν τα πενιμμένα παιδιά της Αθήνας. Μόλις τέλειωσε ή έκθεση, πέθανε ο Σαγκάλ, σε βαθύ γήρας και άφου είχε άφσει α' όλον τον κόσμο ένα έργο μεγάλο. Υπήρξε ένας ζωγράφος - ποιητής και το μεγάλο του έπιτευγμα είναι ότι έπιασε τον οικονομικό μεταφορισμό στη σύγχρονη τέχνη και από την έπιδραση της Βίβλου και μουσικιστικών ρευμάτων την έφτασε σε έπιπεδο προφητιού. Τό έργο του Σαγκάλ, στις διάφορες εκφάνσεις του, ξεπερνά τό γήινα και ομνιάλλει στη δημιουργία ενός κόσμου παραμυθιού, αγάπης, ένδοξης, ιδανικών. Όπως έγραψε ο Φοστερ, ο Σαγκάλ δημιούργησε έναν όλοκληρο κόσμο με στοιχεία που πετούν, που ξεπερνούν τό γήινα μέτρα, αλλά που θυμ-

Ευγένιου Τριβιζά: «Ιγνάνιος και γάτα»

Τρείς ιστορίες γραμμένες με ιδίοτυπο χιούμορ, ιστορίες που κινούνται σε μεγάλο βαθμό στο χώρο της φαντασίας. Ο συγγραφέας έλπει τον κόσμο μέσα από τα μάτια των παιδιών. Στην πρώτη ιστορία, ο Ιγνάνιος, ένας παιντικός, καταβροχθίζει μία... γάτα. Όμως ή δόξα του και ή χαρά του δέν διαρκεί πολύ, γιατί ή γάτα που κατέπινε ήταν σε φωτογραφία βίβλου. Στη δεύτερη ιστορία, α μαγεμένος βασιλιάς παραμένει θάνατος, όσο κι αν τόν φυλάει ή άρχοντοπούλα. Στην τρίτη ιστορία, μία «γερκή» πυροσβεστική άντλία κατορθώνει να σώσει έναν πυροσβεστικό σταθμό που πάει φωτιά. Η εικονογράφηση του βιβλίου άφελεται στην Αγγελική Μαυρή. (Εκδόσεις ΑΣΕ).

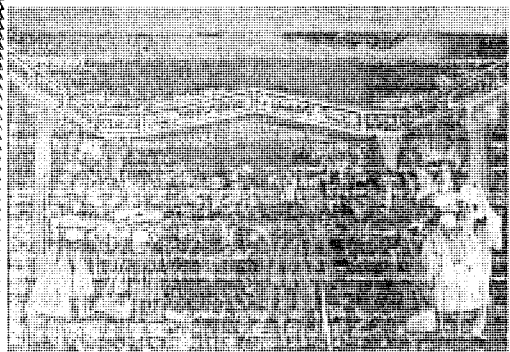
Δ. Παναγιώτης: «Κείμενα»

Μέ εισαγωγή του Ζήσιμου Λορεντάτου, παρουσιάζονται μερικά βασικά κείμενα τό δέχαστο αρχιέκτονα Δ. Πικιώνη, που συγκέντρωσαν ή κόρη του Αγνή και ή Μιχάλης Παρούσης. Τό κείμενα αυτά είναι ποικίλου περιεχομένου: υπάρχουν αυτοβιογραφικά, υπάρχουν γράμματα του Πικιώνη, πετά ποιήματα του, κείμενα για τη λαϊκή τέχνη, αισθητική, πολλά που αναφέρονται στην ποίηση και στην αρχιτεκτονική. Τό κείμενα έχουν καθαρά σημασία με την έννοια ότι ή αλήθεια τους δέν είναι προσωρινή, ίσως τα διδάγματα του Πικιώνη να άργησουν να δέλκουν την σημαντικότητα τους, αλλά θα την δέλκουν συνεχώς, κι αυτό γιατί τό περικυκλωμένο τους είναι ουσιαστικό. Βέβαια ο Πικιώνης δέν ήταν ουνγραφάρας ή φιλόλογος και σε πολλά σημεία θα μπορούσε να κάνει κανείς παρατηρήσεις. Όμως, όπως λέει και ο Λορεντάτος, «κατάμε στα χέρια μας έναν θησαυρό, αυτό είναι τό σπουδαιότερο, από κάτω της όλημ ζούσε είχε γίνει μία διασημότητα στον κόσμο της τέχνης και της δημιουργίας, όπως ήταν φυσικό. Άις μέρες πριν πεθάνει οργανώθηκε μεγάλη έκθεση έργων του στην Βασιλική Ακαδημία Τεχνών στο Λονδίνο. Τό έσοδα της τελευταίας ημέρας της έκθεσης, δόθηκαν για να βοηθηθούν τα πενιμμένα παιδιά της Αθήνας. Μόλις τέλειωσε ή έκθεση, πέθανε ο Σαγκάλ, σε βαθύ γήρας και άφου είχε άφσει α' όλον τον κόσμο ένα έργο μεγάλο. Υπήρξε ένας ζωγράφος - ποιητής και το μεγάλο του έπιτευγμα είναι ότι έπιασε τον οικονομικό μεταφορισμό στη σύγχρονη τέχνη και από την έπιδραση της Βίβλου και μουσικιστικών ρευμάτων την έφτασε σε έπιπεδο προφητιού. Τό έργο του Σαγκάλ, στις διάφορες εκφάνσεις του, ξεπερνά τό γήινα και ομνιάλλει στη δημιουργία ενός κόσμου παραμυθιού, αγάπης, ένδοξης, ιδανικών. Όπως έγραψε ο Φοστερ, ο Σαγκάλ δημιούργησε έναν όλοκληρο κόσμο με στοιχεία που πετούν, που ξεπερνούν τό γήινα μέτρα, αλλά που θυμ-

«Η κινεζική κλασική ποίηση»

Τό βιβλίο αυτό μπορεί να θεωρηθεί σαν μία μικρή αλλά άριστα αντιπροσωπευτική ανθολογία της κλασικής κινεζικής ποίησης, που έμφανίζεται από τόν 11ο αιώνα π.χ. μ.χ. Περιέχει α μετάφραση από την άγγλική και γαλλική, 170 ποιήματα γραμμένα από ένονηντα γνωστούς και άγνωστους κλασικούς ποιητές της κινεζικής χώρας. Η εργασία που έγινε από τόν μεταφραστή Μάνο Σαράφης είναι πολύ μεγαλύτερη, καθώς μετέφρασε εκατοντάδες ποιήματα, αλλά έπέλεξε τα πιο σημαντικά και τό πιο ενδιαφέροντα για τόν έλληνα αναγνώστη. Στην μεταφορά των ποιημάτων στη γλώσσα μας δόθηκε μεγάλη προσοχή και έμπειρία για την διατήρηση της

μουσική του Μρακάλ. Η ελαφριά ομηιμορική τω σωστή ατμόσφαιρα. Ανείτη η μετάφραση της Κλαίρης Μητσούκη. Γενικά: μία παράσταση εύπρωση, που πείθει ότι η «Πειραματική Σκηνή της Τέχνης», προχωρεί σωστό.

Ολας ό θίσας (της επιθεώρησης) επί σιγής

Λαζούπουλου - Ξανθούλη, «Χαράτσι» τόν Ανδρέα τόν Απτάκι, επιθεώρηση

Παρακολουθώντας κανείς τό καινούργιο έργο τού Αλκή Λαζούπουλου καί τού Γιάννη Ξανθούλη, πείθεται πώς, πραγματικά, κάτι έχει αλλάξει στήν επιθεώρηση - τουλάχιστον πρὸς τό πιά σύγχρονα. Είναι ἀλήθεια πώς, γιά πολλούς καί διαφόρους λόγους (κυρίως οικονομικούς καί καλλιτεχνικούς), η πόλι μαρφή επιθεώρησης δέν μπορεί πιά νά ἀνοασί. Ετοι ό τράπος, πού γράφονται καί πού ἀνεβάονται τώρα οι επιθεωρήσεις (ἀπὸ τήν «Ελευθερία» καί μετὰ) έχει τὰ ἐγγύα τουλάχιστον μιάς ἀνανέωσης. Απὸ καί καί πέρα, χρειάζονται ἀέιο ήθοιοι καί, φυσικά, καλά κείμενα. Ο Λαζούπουλος κι ό Ξανθούλης γιά μία φορά ἀκόμη δεικνουν ὅτι ξέρουν νά γράψουν επιθεώρηση. Όχι ὅτι ὅλα τὰ νούμερα είναι επιτυχημένα - ἀπὸ συγγραφική πλευρά ἔννοούμε. Υπάρχουν καί ἀρκετὰ, πού κάποιο φλυαροῦν ή σατριζουν φάλας. Οστόσο, τό μεγαλύτερο μέρος τῆς σάτιρας - τῆς ἀμείας ή ἔμμεας πολιτικῆς - είναι εὐστοχο, διασκεδαστικό, διεσδυτικό. Νούμερα ὅπως τὰ «Τώρα στὰ γεράματα», «Ἄν καταπεί μισόλα» καί «Ἀνθρώπος είμαι κύριε Παπανδρέου», ἀξίζουν τάν κόπο νά τὰ δει κανείς καί νά ξεκαρδιστεί μ' αὐτὰ. Ἀλλὰ, παράλληλα (αὐτὸ στὸ δεύτερο μέρος) υπάρχουν σκέτες ὅπως ή «Στέλλα» καί «Ἀπόστολος ὁ πίσω», ὅπου χαίρεται κανείς δὴ μονόλογους, πού τὸ χιούμορ τους είναι υπολοισμένο μὲ μία σκέψη πού προκαλεῖ τὴν πίκρα ἐκείνη, πού δίνει ή σωστή σάτιρα.

Δέν χρειάζεται νά μιλήσουμε γιά τὴν σκηνοθεσία (τὸ Γιώργο Θεοδοσιάδη), γιά τὰ σκηνικά καί τὰ κοστούμια (τὸ Γιώργο Πάισα) ή γιά τὴν μουσική καί τὰ χορευτικά, ὅπου πάλι ἔχουμε τὰ γνωστὰ ἀνάματα τὸν Χατζηγιάννη καί τὸν Ντὲ Πιάν - καί δὴν δὴ μιλήσουμε, γιά τὴν ἐπιθεώρηση τὰ πράγματα λειτουργοῦν κανείς δὴν ἀπὸ τὴν πρῶτα. Ἀς πούμε λίγα λόγια γὰς τὸς ήθοιοὺς. Καί γιά νά ξεκινήσουμε ἀπὸ τῆς κυρίως, ή Μίρα Παπακωνσταντίνου εἰσεξε περίφημη προσόνη (εἰσφορική) στὸ σκέτος γὰς τὸ ΚΑΠΗ καί στή «Στέλλα» καί θὰ λέγαμε - ἀν δέν ποθοῖσαστε πὸς θὰ πορεξηγεί ή φράση - ὅτι ἀδικεῖ τὸ τολάντο τῆς, ὅταν δέν τὸ χρησιμοποιεῖ ὡς μεγάλης ἐρμηνείας, στήν πρῶτα. Πολὺ καλὴς ἰδέα ἀποδεχθῆκαν οί κυρίες Ἀνδριά καί Μαυρογιάννη. Ο Αλκή Λαζούπουλος, ὡς ὅλες τῆς ἐμφανίσεις του, εἰσεξε σπάνια προσόνη, τουλάχιστον σὺν ήθοιοὺς επιθεωρήσεως, μὲ μία δυνατοῖτητα πλήρους ἐπισοῆς μὲ τὸ κοινὸ, στοιχείο βασικής ἀξίας γι' αὐτὸ τὸ είδος θεάτρου. Πολὺ καλὸς ὁ Δάνης Καρανιώτης στὴ «Λίγα Παρασκευή». Οἱ ὑπόλοιοι ήθοιοι, δεικνουν στήν ἀριτιότητα τῆς παραστάσεως, ἀνάλογο, θέβαια μὲ τὰ κείμενα, πού είχαν νά ἀποδώσουν.

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ

Τὸ ξένο ποίημα

Οσκαρ Ουάιλντ

ΣΟΝΕΤΟ ΚΑΙ ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Τους θλιβούς σου γιούς πανά μά ή ἀγαπᾶς, τί ξέρουν τί ναι καγκασμός Δημοκρατίας... ή καί Ἀναρχία. Τί, γιά τό χαιτί σου, σημαίνει τρῶμος, πού χαι ταιρί κατ' γυαλί σου τὸ θυμὸ μου. Τί ναι τρῶμος, ἀγαπᾶ μὲσα μου πού φέρνει, μὲ τῇ σκέψῃ πὸς ὁ ὅλος τοῦ παλῆμου πάντα καταργεῖται πὸς θρασμό τοῦ πάθους γιά τὸ δικαί, πὸς τ' ἀφέντη κόβεσαι στεγνὰ τὸ χέρι, κνούτο πού βαστάζει Στὸν ἀγῶνα ὅποιον, Λευτεριά, παιδιὸν δικῶν σου ἀουγκίνοντας ἐγὼ ή ἀδρανής - Όχι, δὲ μὲνω. Όπου γῆς λαός, ἀν ὀδραμένη στὴ προχώρα σὺν καινούργιος Ναζωραίος τὸ σαυρόν ται καί ἀν θέβαια παλῆνι γιά τὸ σικὸ πού προσκυνᾶ... μὲρτυράς μου ὁ Θεός, σταυρώνουμε μαζί του.

(Μετάφραση Γούλας Σμυρνιώτη)

ήταν καί τὸ κέντρο ζωγραφικῆς δημιουργίας καί τὸ σταυροδρόμι τῶν σημαντικότερων αισθητικῶν ρευμάτων, ὁ Σαγκάλ ἀνέπτυξε τὸ ταλέντο του, ὁλλὰ μελετοῦσε πορράλληλα καί λογοτεχνία. Στὸ Παρίσι ὁ Σαγκάλ πλοῦτισε τῆς γνώσεις του, ἀνέπτυξε τὸ ταλέντο του, ὁλλὰ κράτησε πάντα τῆς δικῆς τὸς ἰδέας στήν ζωγραφική. Καί γι' αὐτὸ τὸ έργο του δέν μοιάζει μὲ κανέναν ἄλλο, προηγούμενο ή συγχρόνου του.

Στὸ μεταπολεμικὰ χρόνια ἀναδρομικῆς ἐκθέσεως πού ὀργανωνόνταν συνέχεια στήν Ἀμερική καί στήν Ἑυρώπη. Τὸ 1951 ἐπισκέφθηκε τὸ ἱσραήλ καί τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἐξαργύρισε καί τὸ 1954. Ἐκδίδονται συνεχῶς βιβλία μὲ εἰκονογραφησεις του, ὅπως ή «Βίβλος» καί τὰ «Ἀδάφνης καί

φορ» σινεϊ σὺν κριτικῶν τὸν ἱσραήλ μιά σειρά ἀπὸ περιφημῆς ὑαλογραφίες μὲ κεντρικά θέματα τῆς δώδεκα φυλῆς τοῦ ἱσραήλ. Μνημιώδης τέχνη, πού ὀξιοποιεῖ τὸ φῶς καί τὸς συνδυασμοὺς τῶν χρωμάτων κατὰ ἕναν τρόπο συγκλονιστικό. Τὸ θρησκευτικὸ στοιχείο συνδυάζεται μὲ τὴν πηγαία τέ-

σσινεϊ. Ο Σαγκάλ μὲ τὸν έργο του ἀπέδωσε τὴν ἀνάγκη τῆς διεθνούς συνεργασίας, τῆς παγκόσμιας ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης. Κατόπιν ἀνάλεθε καί φιλοτέχνησε τὸς τᾶπτες τῶν τοίχων καί τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ διαπέδου τῆς ἱσραηλινῆς βουλῆς καί στή συνέχεια ζωγράφισε τὴν ὁροφὴ τῆς ὀπε-

ρῆου. Ο Σαγκάλ μὲ τὸν έργο του ἀπέδωσε τὴν ἀνάγκη τῆς διεθνούς συνεργασίας, τῆς παγκόσμιας ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης. Κατόπιν ἀνάλεθε καί φιλοτέχνησε τὸς τᾶπτες τῶν τοίχων καί τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ διαπέδου τῆς ἱσραηλινῆς βουλῆς καί στή συνέχεια ζωγράφισε τὴν ὁροφὴ τῆς ὀπε-

Φόρμπερτ Πιερβέθ:

«Ἑλληνιστὶ μῦθος»

Απὸ τὸς σημαντικὸς πνευματικὸς ἀνθρώπους τοῦ αἰῶνα μας, ὁ Ρόμπερτ Γκρέιθ, παράλληλα μὲ τὸ ποιητικὸ τὸ έργο, ἔχει παρουσιάσει σημαντικῆς μελέτες γιά τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα καί μιά ἀπὸ οὐτέρας είναι γιά τὸς ἑλληνικὸς μύθους. Κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σύγχρονης ἀρχαιολογικῆς καί ἐθνολογικῆς γνώσεως, ὁ συγγραφέας συνειντρώνει σὲ ἀρμονική ὀψηση ὅλα τὰ σκόρπια στοιχεία κᾶς ἑλληνικοῦ μύθου. Παραβάλλοντας καί ἀναλύοντας μὲ ἐπιμονή τίς πηγές, δίνει ἀπάντηση σὲ πολλὰ ἐρωτήματα πού προκύπτουν ἀπὸ ἱστορικὴ καί ἀνθρωπολογική ὀψηση. Τὸ βιβλίο του μπορεί νά διασθετεῖ μὲ τὸ ἴδιο ἐνδιαφέρον, ἀπὸ τὸν εἰδικὸ ἀλλὰ καί ἀπὸ τὸν κοινὸ ἀναγνώστη. Τὸ βιβλίο πού ἔχει μεταφραστεῖ ἀπὸ τὸν Α. Ζενάια, πλουτίζεται ἀπὸ σημαντικὸ ἀριθμὸ φωτογραφιῶν, ἐγχρωμων καί ἀσπρόχρωμων. (Ἐκδόσεις «Πιερὸς - Ρουγίνας»).

Λαδὰ-Γουίμλ-Πέρε:

«Τὸ σημείο G».

Αὐτὸ τὸ βιβλίο ἀναφέρεται σὲ σημαντικὰ στοιχεία πού ἀνακαλύφθηκαν πρόσφατα καί πού παίζουν σημαντικό ρόλο γιά τὴν κατανόηση τῆς σεξουαλικῆς λειτουργίας τῶν ἀνθρώπων. Τὸ στοιχείο αὐτὸ μπορούσιν νά βοηθήσουν πολλοὺς ἀνδρες καί γυναίκες νά θελήσουν τὴν σεξουαλικὴ τους ζωή, νά μείωσουν τῆς δυσάρεστες ἐμφειρίες καί νά αἰσθῶν τῆς εὐχάριστης. Μερικά ἀπὸ τὰ στοιχία ἡταν γνωστὰ, ἀλλὰ τὰ ἀπέρριπταν γιά δὴν ταίριασμα μὲ τίς ἀποδεκτῆς ἐπιστημονικῆς ἀντιλήψεις. Τὸ βιβλίο δὲν μιλάει γιά τὴν ἀγάπη, οὔτε γιά τὰ συναισθηματικὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων καί δὲν ἀποτελεῖ πανακεία γιά ὅλα τὰ σεξουαλικά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ κόσμος. Οστόσο, δίνει μιά καλὴ γνῶση καί περισσότερη κατανόηση σὲ φλέγοντα θέματα. Η μετάφραση τοῦ βιβλίου ἔχει γίνει ἀπὸ τὴν Δημήτρη Ἀρβανίτη. (Εἰδικῆς ἐκδόσεις).

Καὸλ Ντράγιερ:

Βιογραφία

Στὴ σειρά τῶν ἐκδόσεων κινηματογραφικοῦ ἀρχείου, δίνεται ή βιογραφία τοῦ Δανου σκηνοθέτη Κάρλ Ντράγιερ γραμμένη ἀπὸ τὸν Ζάν Σεμουλιέ καί μεταφρασμένη ἀπὸ τὴν Χρυσάνθη Παπαλά. Ο Ντράγιερ θεωρεῖται ἀπὸ τὸς πῶς σημαντικὸς Ἑυρωπαϊὸς δημιουργοὺς τοῦ κινηματογράφου (πέθανε τὸ 1968) πού ἔδωσε τὴν πρώτη του ταινία τὸ 1919 (Ο Πρόεδρος) καί δὲν ἔπαυε νά δημιουργεῖ μέχρι τὸ 1964 πού γύρισε τὴν «Γερτρούδη». Ταινίες του ὅπως «Τὰ πῶς τῆς Ζάν Ντ' Ἀρική» καί «Μιέρες ὀργῆς» θεωροῦνται ἐπιτεύγματα ἐνὸς σημαντοῦ πού είχε ἐντέλεις προσωπικὸτητα. Στὴν ἑσθία τοῦ Σεμουλιέ περιλαμβάνεται βιογραφία τοῦ Ντράγιερ, ὀνάσηση τοῦ έργου του ἀλλὰ καί πλήρης φιλμογραφία. Φωτογραφίες ἀπὸ ταινίες του καί πορτρέτα τοῦ κοσμοῦν τὸ τομίδιο. (Ἐκδόσεις «Αἰγὸςκερας»).

Τί συνέβη μὲ «Τὸ πορφυρὸ χρώμα» Ο Σπίλμπεργκ ἀντιμετωπίζει τίς συνέπειες τοῦ ρατσισμού

Ένα φιλμ μὲ μαύρους ήθοιοὺς πού δέν πήρε οὔτε ἕνα «Οσκαρ»

Οί φεμινιστριες τὸ θρίοκουν παλὺ σέξυ, οί μαύροι καταθλιπτικοί, οί λευκοί ὄχι ἀρετὰ μαύρο. Μερικοί κριτικοί εἶπαν ὅτι ὁ Σπίλμπεργκ μετέφερε τὰ βιβλία τῆς Αἰκς Γουάλλκερ σὲ φαντασία τοῦ στυλ Ντινέ. Ἀλλοί, ὅμως, ἀντίθετα, εἶπαν πὸς «Τὸ πορφυρὸ χρώμα» είναι ἕνα ἀπὸ τὰ λίγα χολιγουντιανὰ φιλμς πού ἔχει, σχεδὸν ὅλους τὸς ήθοιοὺς μαύρους, τότε, μερικοί εἶχαν προσπαθήσει νά πείσουν τὴ θρασυμένη ήθοιοιὰ (τῇ μόνῃ μαύρῃ πού τιμήθηκε μὲ Οσκαρ) νά μὴ δεχτεῖ πῶς νά παίζει μικροὺς ρόλους, ὡς ἐνδειξη διαμαρτυρίας, γιά τὴν ἀδικία πού γίνεταν σὲ βάρος τῶν μαύρων. Μὰ ἐκείνη τὸς είχε ἀπαντήσει: «Ἡ μόνῃ ἐκλογὴ πού ἔχουμε είναι ή νά εἰμαστε ὑπῆρες γιά ἐπὶ δολάρια τῆς ἑβδομάδα ή νά παίζουμε τὸς ὑπῆρες σὲ φιλμ γιά ἑπτακόσια δολάρια».

Τότε ἦταν τὸ 1939 καί οί γένοι τῆς Ἀμερικῆς ἤξεραν πὸς στὰ φιλμ μπορούσαν νά παίζουν μόνον τίς ὑπῆρες, καί τὸς ὑπῆρες. Μάλιστα, τότε, μερικοί εἶχαν προσπαθήσει νά πείσουν τὴ θρασυμένη ήθοιοιὰ (τῇ μόνῃ μαύρῃ πού τιμήθηκε μὲ Οσκαρ) νά μὴ δεχτεῖ πῶς νά παίζει μικροὺς ρόλους, ὡς ἐνδειξη διαμαρτυρίας, γιά τὴν ἀδικία πού γίνεταν σὲ βάρος τῶν μαύρων. Μὰ ἐκείνη τὸς είχε ἀπαντήσει: «Ἡ μόνῃ ἐκλογὴ πού ἔχουμε είναι ή νά εἰμαστε ὑπῆρες γιά ἐπὶ δολάρια τῆς ἑβδομάδα ή νά παίζουμε τὸς ὑπῆρες σὲ φιλμ γιά ἑπτακόσια δολάρια».

Σήμερα, θέβαια, τὰ πράγματα ἔχουν ἀλλάξει. Μεσοάσθηκε σχεδὸν μισὸς αἰώνας καί πολλοὶ Ἑγροὶ ήθοιοι ἔχουν γίνει ἀστέρες. Ο Σίντνεϊ Πανατιέ, ὁ Εντν Μάρφου, ὁ Ρίτσαρντ Πρίορι, κ.ά. ἔχουν πρωταγωνιστήσει καί ἔχουν διακριθεῖ. Στὰ φετινὰ Οσκαρ τρεῖς γένοι, ή Γουίτι Γκλάντμπεργκ, ή Μάργκαρετ Ἀβερνυ καί ή Οπρα Γουίνφρι, ἦταν ὑποψηφία γιά θροβεία, γιά τὴ συμμετοχή τους στὸ φιλμ «Τὸ πορφυρὸ χρώμα», ἀλλὰ δέν τὸ κέρδισαν. Οί ἰδιες δήλωσαν: «Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ὅλοι οί κριτές ἔχουν λευκοί, ὁλὸν πιστεύω ὅτι γι' αὐτὸ δέν θρᾶσυνεθαίμε. Ἀλλὰ ὅλοι ρωτοῦν τὸ ἴδιο πρᾶγμα».

Πολλές ἀντιγυνμίες

Απὸ τότε πού «Τὸ πορφυρὸ χρώμα» τοῦ Σπίλμπεργκ ἀρχισε νά προβάλλεται στoὺς κινηματογράφους, δημιουργῆσε πολλὰς συζητήσεις καί ἔφερε πολλὰς ἀντιγυνμίες.

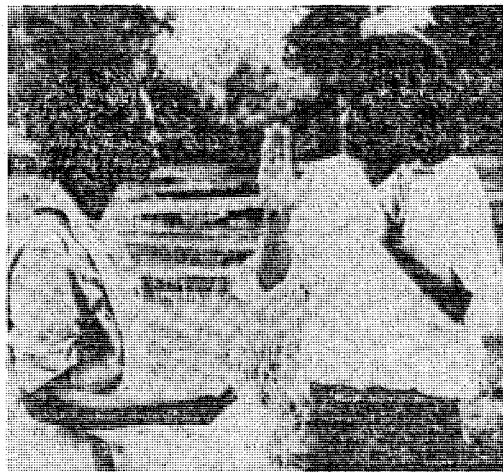
Η καινούργια γενιά

Ἀς σημειωθεί, ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν πήρε Οσκαρ, τὸ φιλμ τοῦ Σπίλμπεργκ,

ὅπως καί ὅλα τὰ προηγούμενα του, ἔχει μεγάλῃ ἐπιτυχία ἀπὸ ἀπόψεως προσέλευσεως κοινού, μεγαλῶτερη ἀπὸ ἐκείνη πού σημειώσε τὸ «Πέρα ἀπὸ τὴν Ἀφρική».

Ολοι ἀναγνωρίζουν ὅτι ή ἐπιτυχία

καί μεγάλωσε στὸ Μανχάταν, ἀρχισε νά παίζει στὸ θέατρο ἀπὸ ἡλικίας ὀκτὼ ἐτῶν καί τὸ ἀνεπὶ τῆς ἦταν νά παίζει στὸν κινηματογράφου «νὰ φορεῖ ἕνα ἀσπράφτερό φόρεμα καί νά καθεῖναι ἀπὸ μιά μεγάλη σκάλα σὺν τὴν Κάρολ Λόμπαρντ» ή «νὰ παίζει σὲ μιά περιπέτεια μὲ πει-

Ο Σπίλμπεργκ ἐνὸ καθοδηγεῖ μιά ἀπὸ τίς ήθοιοὺς τῆς νέας του ταινίας, γιά τὸ πὸς θὰ ἀποδοτεῖ τὸ ρόλο τῆς.

τοῦ φιλμ ἀφελεται, κατὰ κύριο λόγο, στῆς ἐρμηνείες τῶν γυναικῶν ρόλων. Η ἀπόδοσις τῆς Γουίτι Γκλάντμπεργκ στὸ βασικὸ ρόλο τοῦ φιλμ θεωρεῖται ἀποκαλυπτική. Ὑποδοτεῖ μιά γυναίκα πού καταφέρνει νά ξεπετάσει τὴν καταπίεση τοῦ θῆλου στυλίου τῆς καί νά μεταμορφωθεῖ σὲ δυναμική καί ἀκτινοβολοῦσα γυναίκα. Η μαύρη ήθοιοὺς γεννήθηκε ρατῆς».

Τὸ πραγματικὸ τῆς ὀνομα δέν εἶναι γνωστὸ καί δέν θέλει νά τὸ ἀναφέρει, γιαντὶ τὸ θεωρεῖ ὀχημα. Ὅταν πγαίνει στὴν παλιά τῆς γειτονία, ἔχει προβλήματα νά ἀποδείξει πὸς εἶναι. Δέν θέλει νά τῇ λένε «κομμεντινέ» καί ἐπιμένει ὅτι εἶναι «ήθοιοι». Πῆρε τὸ ρόλο στὴν ταινία τοῦ Σπίλμπεργκ μὲ ἕνα γράμμα

Τελικά, μπορεί νά πεῖ κανεῖς ὅτι ὁ Στῆβεν Σπίλμπεργκ καθόρθως νά γυρίσει πάλι μιά ταινία, πού ὅπως καί οἱ προηγούμενες του, πετυχαίνει ἐμπορικά καί προκαλεῖ πολλὰς συζητήσεις. Κι αὐτὸ δέν είναι λίγο, ὡς μὲν ἐποχή πού ή κρίση τοῦ κινηματογράφου ἐξοκολοῦβει νά ὑπάρχει καί νά προβληματοῖται.